

Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošana

Grupas "Helsinki 86" dalībnieku organizētā ziedu nolikšana pie Brīvības pieminekļa.
1987. gada 14. jūnijs

Folkloras festivāls
"Baltica". 1988. gads

Latvijas Tautas frontes organizētā tautas manifestācija "Par tiesisku valsti Latvijā".
1988. gada 7. oktobris,
Rīga, Mežaparks

Latvijas karoga uzvilšana
Rīgas Sv. Gara tornī.
1988. gada 11. novembris

Baltijas ceļš.
1989. gada 23. augusts

Augstākās padomes priekšsēdētājs Anatolijs Gorbunovs sveic tautu ar Neatkarības deklarācijas pieņemšanu.
1990. gada 4. maijs

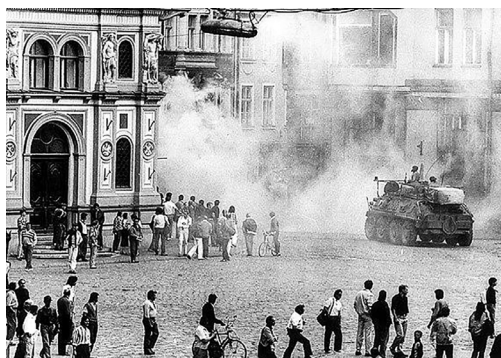

Cilvēki pie Augstākās padomes.
1990. gada 4. maijs

Barikāžu laikā uzņemts foto

Kara tehnika Rīgas ielās.
1991. gada 21. augusts

Pēc Konstitucionālā likuma pieņemšanas.
1991. gada 21. augusts

Barikādes. 1991. gads

Rīgā demontē Ļeņina pieminekli.
1991. gada 24. augusts

Trešā atmoda jeb Dziesmotā revolūcija (1987–1991)

■ Pienāca laiks, kad apstākļi PSRS jeb Padomju Sociālistiskās Republikas Savienībā kļuva labvēlīgāki iekārtas maiņai. Sākās pārmaiņas, kuras 20. gadsimta 80. gadu vidū ievadīja **pārbūves** (krievu val. "perestroika") **politika**.

■ Tā sauca reformas, kuras 1987. gadā ierosināja PSRS vadītājs Mihails Gorbačovs. Pārbūvi attiecināja uz nepieciešamo padomju ekonomikas, kā arī politiskās un sabiedriskās sistēmas pārveidošanu. Tomēr iecerētās pārmaiņas nebija iespējamās, jo padomju okupētās tautas un to ekonomiskais stāvoklis bija pārāk daudzveidīgs.

■ M. Gorbačova pārbūves politika drīz kļuva nekontrolējama – lielākajā daļā pakļauto republiku atklāti sāka diskutēt par vēsturi, padomju okupāciju, PSRS noziegumiem, nepilnībām un problēmām valstī.

■ Izmantojot labvēlīgo politisko situāciju PSRS, Latvijā sākās sabiedriski politisks process (saukts arī par **Trešo atmodu** jeb **Dziesmoto revolūciju**). Tā mērķis bija Latvijas neatkarības atjaunošana.

Kāpēc Dziesmotā revolūcija?

■ Dziesmas un mūzika bija ne tikai Latvijas Trešās atmodas nevardarbīgās cīņas fons, bet arī svarīgi ieroči ceļā uz brīvību. Latvijas tauta pulcējās mītiņos un demonstrācijās, lai paustu savu gribu dzīvot brīvā valstī. Šajās reizēs visi kopā dziedāja dziesmas.

■ Latvijā padomju okupācijas laikā daudzas dziesmas aizliedza, bet 80. gadu beigās un 90. gadu sākumā mūziķi tās atkal sāka dziedāt. Populāras bija: "Nevis slinkojot un pūstot", "Es dziedāšu par tevi, tēvu zeme", "Zilais lakatiņš" u. c.

■ Nozīmīgākie Dziesmotās revolūcijas pasākumi bija folkloras festivāls "Baltica" (1988), Zigmara Liepiņa rokoperas "Lāčplēsis" koncerti (pirmizrāde 1988) un Dziesmu un deju svētki (1990).

Politiski sabiedriskas kustības

■ Cilvēki Latvijā pārbūves laikā sāka aktīvi darboties: 1986. gadā nodibināja cilvēktiesību aizstāvības grupu "**Helsinki 86**", 1987. gadā pirmo demokrātisko organizāciju – **Vides aizsardzības klubu**, 1988. gada jūnijā – **Latvijas nacionālo neatkarības kustību (LNNK)**, bet 1988. gada oktobrī – **Latvijas Tautas fronti (LTF)**, kas apvienoja lielāko daļu iedzīvotāju. Par LTF priekšsēdētāju ievēlēja Daini Īvānu.

■ 1987. gada 14. jūnijā un 23. jūnijā notika pirmās pret padomju režīmu vērstās demonstrācijas pie Brīvības pieminekļa. 14. jūnijā pirmo reizi padomju okupācijas laikā atklāti nolika ziedus pie Brīvības pieminekļa. Grupa "Helsinki 86" pirmo reizi kopš 1944. gada publiski cauri Rīgai iznesa Latvijas sarkanbaltsarkano karogu.

■ Arī LTF aktīvi veicināja Trešās atmodas procesus. Viņi vienoja plašas tautas masas mītiņos un demonstrācijās. Viena no svarīgākajām – 1988. gada 7. oktobrī rīkotā tautas manifestācija Mežaparkā "Par tiesisku valsti Latvijā". Tajā pulcējās ap 150 000 cilvēku.

■ LTF rindās dažu mēnešu laikā iestājās desmitiem tūkstoši cilvēku, to skaits turpināja augt, pārsniedzot 110 000. Arī mītiņos pulcējās aizvien lielāks skaits cilvēku. Tauta pauda savu gribu cīnīties par demokrātiskām pārmaiņām. Līdzīgas tautas kustības darbojās arī Lietuvā un Igaunijā.

■ Iegūstot un pakāpeniski pārņemot politisko varu un ietekmi, LTF 1989. gada vasarā atklāti paziņoja, ka tās galvenais politiskais mērķis ir Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošana.

Baltijas ceļš (1989. gada 23. augusts)

■ LTF kopā ar kaimiņiem – Lietuvas tautas fronti un Igaunijas tautas fronti – 1989. gada 23. augustā noorganizēja vērienīgu akciju "Baltijas ceļš".

■ Apmēram divi miljoni cilvēku, sadevušies rokās, veidoja gandrīz 600 km garu dzīvo ceļu, kas savienoja trīs Baltijas valstu galvaspilsētas.

■ Akciju sarīkoja, lai pievērstu pasaules uzmanību vēsturiskajiem faktiem, no kuriem cietušas Baltijas valstis – tieši pirms 50 gadiem ar slepenu līgumu PSRS un Vācija sadalīja ietekmes sfēras Austrumeiropā. Šajā līgumā PSRS ieplānoja Baltijas okupāciju.

Ceļā uz Latvijas neatkarības atjaunošanu

■ LTF izlēma piedalīties LPSR Augstākās Padomes vēlēšanās, kuras notika 1990. gada 18. martā.

■ Vēlēšanās notika cīņa par 201 deputāta vietu. LTF vēlēšanās ieguva vairākumu, un no viņu saraksta ievēlēja 131 deputātu.

■ Par Augstākās Padomes priekšsēdētāju ievēlēja Anatoliju Gorbunovu, bet par viņa pirmo vietnieku – LTF priekšsēdētāju Daini Īvānu.

■ Jaunievēlētā Augstākā Padome, kurā vairākumu bija ieguvuši LTF atbalstītie deputātu kandidāti, 1990. gada 4. maijā pieņēma deklarāciju par Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanu.

■ Deklarācija pasludināja, ka "Latvijas valsts oficiālais nosaukums ir Latvijas Republika, saīsināti – Latvija".

■ Ar 4. maiju sākas pārejas periods līdz pilnīgai valsts neatkarības atjaunošanai.

Barikādes (1991. gada janvāris)

■ Neraugoties uz uzvaru vēlēšanās un deklarācijas pieņemšanu, reālā varas pārņemšana bija ievērojami sarežģītāka. PSRS centrālā vara neatzina Neatkarības deklarāciju. PSRS prezidents M. Gorbačovs 1990. gada 14. maijā parakstīja dekrētu par Baltijas valstu Neatkarības deklarāciju nelikumību.

SVARĪGI

- ■ Neatkarības pretinieki negribēja samierināties ar Latvijas izstāšanos no PSRS. 1991. gada janvārī PSRS sāka uzbrukumu neatkarības piekritējiem Lietuvā un Latvijā. Notikumi sākās Lietuvas galvaspilsētā Viļņā. Sadursmēs Viļņā nogalināja 14 un ievainoja vairākus simtus iedzīvotāju.
- Bija skaidrs, ka līdzīgi notikumi varētu sākties arī Rīgā. Tāpēc tūkstošiem cilvēku no visas Latvijas devās uz Rīgu, lai aizsargātu Latvijas valdību un svarīgas iestādes – radio, televīziju, pastu, valdības ēkas u. c. Ap tām veidoja **barikādes** – no mašīnām, traktoriem, būvmateriāliem – no visa, kas bija pieejams. Cilvēki tās sargāja dienu un nakti.
- 20. janvārī notika uzbrukums Latvijas Republikas Iekšlietu ministrijai Rīgā. Apšaude notika arī Vecrīgā un Bastejkalnā. Vairākus cilvēkus nogalināja un ievainoja.
- Tomēr, kad PSRS vadītāji sastapās ar tik lielu iedzīvotāju pretestību, viņi pārtrauca bruņotus uzbrukumus neaizsargātiem cilvēkiem. Turklāt arī visi pasaules ziņu kanāli pārraidīja reportāžas par notikumiem Baltijā.

Latvijas neatkarības atjaunošana

- Vēl vienu izaicinājumu Latvija piedzīvoja 1991. gada augustā, kad Maskavā sākās apvērsums. 1991. gadā naktī no 18. uz 19. augustu radikālie komunistiskie spēki Maskavā sarīkoja valsts apvērsuma mēģinājumu, tā saucamo **augusta puču**. Visā PSRS teritorijā ieviesa ārkārtas stāvokli.

- Rīgā Iekšlietu pārvaldes īpašo uzdevumu milicijas vienības (OMON) kaujinieki un PSRS karavīri ieņēma Latvijas Televīzijas centru, Latvijas Radio namu, telefona centrāli un telegrāfa staciju, Iekšlietu ministriju, izdemolēja LTF ēku.
- 21. augustā vēl nebija skaidrs, ka valsts apvērsums ir izgāzies. Tomēr Latvijas Republikas Augstākās padomes deputāti sapulcējās uz sēdi, sagatavoja un pieņēma Konstitucionālo likumu "Par Latvijas Republikas valstisko statusu". **Ar šo likumu Latvija ieguva neatkarīgas valsts statusu.**
- Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanu cita pēc citas atzina pasaules valstis.

Plašsaziņas līdzekļi

- Atmosfērā laikā liela nozīme bija plašsaziņas līdzekļiem, kuri atbrīvojās no cenzūras.
- Televīzijā tas bija raidījums "Labvakar, Latvija!". Tas pastāvēja no 1988. līdz 1991. gadam. Raidījumā parādījās padomju varas un tās sistēmas kritika un tajā atskaņoja Rietumu mūziku.
- Presē liela loma bija laikrakstam "Atmoda". To no 1988. līdz 1992. gadam izdeva LTF. "Atmodā" bija stāsti par cilvēkiem, ārzemju reportāžas, politikā notiekošais u. c. Laikraksta mērķis bija palīdzēt cilvēkiem Latvijā izprast patieso situāciju. "Atmodas" tirāža sasniedza 200–250 tūkstošu eksemplāru.

INTERESANTI

- Atmosfēras laiks plaši attēlots literatūrā un mākslā, piemēram, Madaras Dišleres filmā "Paradīze 89" un Viestura Kairiša autobiogrāfiskajā filmā "Janvāris". Tā laika izjūtas attēlotas Jura Kronberga, Imanta Auziņa, Lijas Brīdakas, Māra Čaklā, Māras Zālītes un daudzu citu dzejoļos un rakstos, it īpaši rok-mūzikas dziesmās.
- Par Trešās atmosfēras neoficiālu himnu kļuva levas Akurateres dziedātā dziesma "Manai tautai". Šī dziesma 1988. gadā visspilgtāk izskanēja 7. oktobra tautas manifestācijā Mežaparkā. Toreiz daudzi domāja, ka I. Akurātere ir dziesmas autore. Patiesībā jau vairāk nekā 10 gadus pirms tam šo dziesmu savā repertuārā iekļāva ASV latviešu jauniešu ansamblis "Portlandes dzintars". Dziesmas autori ir Amerikas latvieši – Andris Ritmanis (vārdu autors) un viņa meita Brigita Ritmane (mūzikas autore). Dziesma I. Akurateres izpildījumā: <https://www.youtube.com/watch?v=BnjZVVgqgEU>

- 2003. gadā Baltijas ceļa akciju ierakstīja Ginesa rekordu grāmatā.
- Barikādēs tiešā veidā piedalījās apmēram 40 000–50 000 dalībnieku, netiešā veidā dažādos mītiņos – vairāki simti tūkstošu iedzīvotāju.
- Vecrīgas sirdī – Krāmu ielā – atrodas 1991. gada barikāžu muzejs. To var izstaigāt arī virtuāli. Izvēloties punktus kartē un pārvietojoties pa muzeju, var iegūt sīkāku informāciju par ekspozīciju. Ugunsкура zālē var atrast īpašu video. Apmeklē muzeju virtuāli šeit: <http://barikades.lv/muzeja-virtuala-ture/>
- Pirmā ārvalsts, kas 1991. gada 22. augustā apstiprināja Latvijas neatkarības atjaunošanu, bija Islandes Republika. 24. augustā Latvijas neatkarības atjaunošanu atzina Krievijas Federācija, bet 6. septembrī – arī brūkošās PSRS Valsts padome.

VĀRDI, KAS JĀZINA

Atmoda, Dziesmotā revolūcija, manifestācija, mītiņš, demonstrācija, barikādes, deklarācija.

RESTORATION OF THE INDEPENDENCE OF LATVIA

IMPORTANT

The Third Awakening or the Singing Revolution (1987–1991)

- The time came when conditions in the USSR, or the Union of Soviet Socialist Republics, became more favourable for a regime change. The changes that began in the mid-1980s were brought about by the policy of restructuring (perestroika in Russian).
- This was the name given to the reforms initiated in 1987 by Mikhail Gorbachev, the leader of the USSR. Perestroika referred to the necessary transformation of the Soviet economy and also the political and social system. However, the changes envisaged were not possible because the peoples occupied by the Soviets and their economic situation were too diverse.
- Gorbachev's policy of reconstruction soon spiralled out of control: most of the republics under USSR control began to openly discuss history, the Soviet occupation, the crimes, shortcomings and problems of the USSR.
- Taking advantage of the favourable political situation in the USSR, a socio-political process (also known as the Third Awakening or the Singing Revolution) began in Latvia. The aim was to restore Latvia's independence.

Why the Singing Revolution?

- Songs and music were not only the backdrop to the non-violent struggle of Latvia's Third Awakening, but also important weapons on the road to freedom. The Latvian people gathered in rallies and demonstrations to express their will to live in a free country. On these occasions, everyone sang songs together.
- During the Soviet occupation of Latvia, many songs were banned, but in the late 1980s and early 1990s, musicians started singing them again. Popular songs were "Nevis slinkojot un pūstot", "Es dziedāšu par tevi, tēvu zeme", "Zilais lakatiņš", etc.
- The most important events of the Singing Revolution were the folklore festival "Baltica" (1988), Zigmars Liepiņš' rock opera "Lāčplēsis" concerts (premiere in 1988) and the Song and Dance Festival (1990).

Political and Social Movements

- People in Latvia became active during the reconstruction period: in 1986 they founded the human rights group Helsinki 86, in 1987 the first democratic organisation – the Environmental Protection Club, in June 1988, the Latvian National Independence Movement (LNNK) and the Latvian Popular Front (LTF) in October 1988 which united the majority of the population. Dainis Īvāns was elected chairman of the LTF.
- On 14 June and 23 June 1987, the first demonstrations against the Soviet regime were held at the Freedom Monument. On 14 June, for the first time during the Soviet occupation, flowers were openly laid at the Freedom Monument. The Helsinki 86 group carried the Latvian red-white-red flag publicly through Riga for the first time since 1944.

- The LTF also actively promoted the Third Awakening. They united large masses of people in rallies and demonstrations. One of the most important was the mass manifestation in Mežaparks on 7 October 1988, "For a Latvian state governed by the rule of law". Around 150 000 people gathered for this manifestation.
- Tens of thousands of people joined the ranks of the LTF over the course of a few months, and the number continued to grow, exceeding 110 000. The rallies also attracted an increasing number of people. The people expressed their will to fight for democratic change. Similar popular movements were active in Lithuania and Estonia.
- As the LTF gained and gradually assumed political power and influence, in the summer of 1989 it openly declared that its main political goal was the restoration of the independence of the Latvian state.

Baltic Road (23 august 1989)

- On 23 August 1989, the LTF, together with its neighbours, the Lithuanian Popular Front and the Estonian Popular Front, organised a large-scale campaign called "The Baltic Way".
- Around two million people joined hands to form a human chain, almost 600 km in length, connecting the three Baltic capitals.
- The campaign was organised to draw the world's attention to the historical facts that caused the suffering of the Baltic States: exactly 50 years ago by means of a secret treaty the USSR and Germany divided their spheres of influence in Eastern Europe. In this treaty, the USSR planned the occupation of the Baltics.

Towards the Restoration of Latvian Independence

- The LTF decided to take part in the elections to the Supreme Soviet of the LSSR, which were held on 18 March 1990.
- The elections determined the seats of 201 deputies. The LTF gained a majority vote in the elections and 131 deputies were elected from their list.
- Anatolijs Gorbunovs was elected Chairman of the Supreme Soviet and Dainis Īvāns, Chairman of the LTF, was elected First Deputy Chairman.
- On 4 May 1990, the newly elected Supreme Soviet, which had a majority of candidates supported by the LTF, adopted a declaration on the restoration of Latvia's independence.
- The Declaration proclaimed that "the official name of the State of Latvia shall be the Republic of Latvia, abbreviated as Latvia".
- 4 May marked the beginning of a transitional period until the full restoration of the nation's independence. ➤

IMPORTANT

► Barricades (January 1991)

- Despite the electoral victory and the adoption of the declaration, the actual transfer of power was considerably more difficult. The central authorities of the USSR did not recognise the Declaration of Independence. On 14 May 1990, USSR President Gorbachev signed a decree declaring the Declaration of Independence of the Baltic States as illegal.
- The opponents of independence did not want to accept Latvia's withdrawal from the USSR. In January 1991, the USSR launched an attack on independence supporters in Lithuania and Latvia. The events began in Vilnius, the capital of Lithuania. The clashes in Vilnius killed 14 people and injured several hundred.
- It was clear that similar events could start in Riga. That is why thousands of people from all over Latvia went to Riga to protect the Latvian government and important institutions – the radio, television, post office, government buildings, etc. Barricades were built around them – with cars, tractors, building materials – whatever was available. People guarded them day and night.
- On 20 January, the Ministry of the Interior of the Republic of Latvia in Riga was attacked. There was also gunfire in the Old Town and Bastejkalns. Several people were killed and wounded.
- However, when the leaders of the USSR were faced with so much resistance from the population, they stopped armed attacks on defenceless people. Besides, all the world's news channels were also broadcasting reports on the events in the Baltics.

Restoration of Latvian Independence

- Latvia faced another challenge in August 1991, when the coup in Moscow began. On the night of 18-19 August 1991, radical communist forces staged an attempted coup d'état in Moscow, the so-called August Coup. A state of emergency was imposed throughout the USSR.
- In Riga, militiamen of the Special Task Force of the Internal Affairs Administration (OMON) and USSR soldiers occupied the Latvian Television Centre, the Latvian Radio House, the telephone exchange and telegraph station, the Ministry of the Interior, and vandalised the LTF building.
- On 21 August, it was not yet clear that the coup had failed. However, the deputies of the Supreme Council of the Republic of Latvia convened, drafted and adopted the Constitutional Law "Law on the Statehood of the Republic of Latvia". With this law, Latvia acquired the status of an independent state.
- One by one, the nations of the world recognised the restoration of Latvia's independence.

The Media

- Freeing themselves from censorship, the media played an important role during the Awakening.
- On television, the programme "Labvakar, Latvija!" had an important role. It was broadcast from 1988 to 1991. The programme was critical of the Soviet regime and its system and played Western music.
- In the press, the newspaper "Atmoda" played an important role. It was published by the LTF from 1988 to 1992. "Atmoda" included stories about people, foreign reports, political events, etc. The aim of the newspaper was to help people in Latvia understand the real situation. The circulation of "Atmoda" reached 200-250 thousand copies.

INTERESTING FACTS

- The Awakening has been widely portrayed in literature and art, for example in Madara Dišlere's film "Parādīze 89" and Viesturs Kairišs' autobiographical film "Janvāris". The feelings of that time are depicted in the poems and writings of Juris Kronbergs, Imants Auziņš, Lija Brīdaka, Māris Čaklais, Māra Zālīte and many others, especially in rock music songs.
- The song "Manai tautai" by Ieva Akuraterē became the unofficial anthem of the Third Awakening. This song achieved greatest resonance at the 7 October mass manifestation in Mežaparks in 1988. At that time, many people thought that Akuraterē was the author of the song. In fact, more than 10 years earlier, the song had been included in the repertoire of the US Latvian youth ensemble "Portlandes dzintars". The song was written by American Latvians – Andris Ritmanis (lyrics) and his daughter Brigita Ritmane (music). To listen to the song, performed by I. Akuraterē: <https://www.youtube.com/watch?v=BnjZVVgqqEU>
- In 2003, the Baltic Way campaign was entered into the Guinness Book of World Records.
- Some 40 000-50 000 people participated in the barricades directly, and indirectly several hundred thousand took part in various rallies.
- The 1991 Barricades Museum is located in the heart of the Old Town, on Krāmu iela. You can also take a virtual tour. By selecting points on the map and moving around the museum, you can get more information about the exhibition. A special video can be found in the Campfire Hall. Visit the museum here virtually: <http://barikades.lv/muzeja-virtuala-ture/>
- The first foreign country to approve the restoration of Latvia's independence was the Republic of Iceland – on 22 August 1991. On 24 August, the restoration of Latvia's independence was recognised by the Russian Federation, and on 6 September also by the State Council of the disintegrating USSR.

WORDS TO LEARN

Awakening, Singing Revolution, manifestation, rally, demonstration, barricades, declaration.

Viegli uzdevumi

■ Savieno notikumu ar atbilstošo skaidrojumu! Meklē informāciju faktu lappusē!

1. Barikādes...	A ... ir akcija, kad 2 miljoni cilvēku sādēvās rokās, savienojot Baltijas galvaspilsētas – Tallinu, Rīgu un Viļņu.
2. Dziesmotā revolūcija...	B ... ir periods Latvijas vēsturē no 1991. gada 13. līdz 27. janvārim. Šajā laikā latvieši sargāja Latvijas valdību un svarīgas iestādes no PSRS uzbrukuma. Lai sargātu šos objektus, viņi izmantoja mašīnas, traktoros, baļķus u. c.
3. Baltijas ceļš...	C ... ir diena, kad Augstākā padome nobalsoja par Latvijas neatkarības atjaunošanu.
4. 1990. gada 4. maijs...	D ... ir Latvijas neatkarības atjaunošanas laikmeta pazīstamākais nosaukums. Cilvēki pulcējās mītiņos un demonstrācijās un dziedāja.

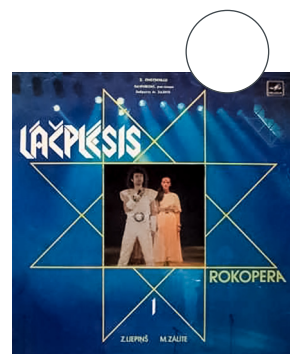
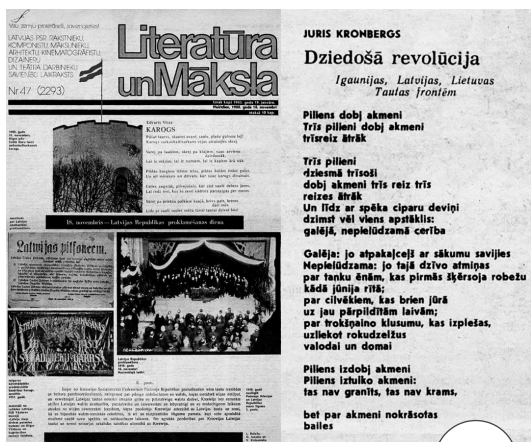
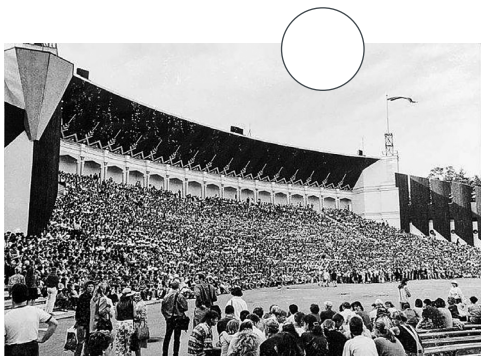
■ Kurš attēls ilustrē faktos doto informāciju? Raksti pie attēla atbilstošā notikuma ciparu!

Viegli uzdevumi

■ Lasi par Dziesmoto revolūciju! Teikumos virs svītras raksti atbilstošo vārdu! rokopera, politiskas, karogs, dzejolis, svētki

1. Dziesmotās revolūcijas laikā gandrīz katrā pasākumā skanēja valsts himna un bija sarkanbaltsarkanais _____.
2. Dziesmotās revolūcijas laikā svarīgs notikums bija _____ "Lāčplēsis". Pirmizrāde notika 1988. gada 23. augustā Rīgas Sporta manēžā. To apmeklēja vairāk nekā 160 000 skatītāju. Izrāde kļuva par Atmodas simbolu.
3. Viens no svarīgākajiem pasākumiem bija arī Dziesmu _____. Tie notika 1990. gadā. Svētkos piedalījās 35 438 dalībnieki, no tiem vairāk par 20 000 bija koristi. Svētkos skanēja 70 dziesmas.
4. Par Dziesmoto revolūciju rakstīja vairāki dzejnieki. Slavens ir Jura Kronberga _____ "Dziedošā revolūcija". To publicēja 1988. gada 18. novembrī laikrakstā "Literatūra un Māksla".
5. Īpaši populāra Atmodas laikā bija rokmūzika. Autori dziesmu tekstos izteica _____ idejas. Populārākās mūzikas grupas bija "Pērkons", "Līvi", "Credo", "Jumprava", "Remix", "Odis", "Zodiaks" u. c.

Viegli uzdevumi

- Ieva gribēja dalīties ar savu atmiņu stāstu par Baltijas ceļu. Viņa aizpildīja anketu mājaslapā www.thebalticway.eu. Izlasi to!

BALTIJAS CEĻA STĀSTI

Cik veca tu biji 1989. gada 23. augustā?

25 gadus veca.

Kā uzzināji par Baltijas ceļu?

Dzirdēju paziņojumu radio, pēc tam arī cilvēki par to daudz runāja.

Kurā Baltijas ceļa posmā tu piedalījies?

Valmierā, es stāvēju uz Gaujas tilta.

Kā tu nokļuvi šajā vietā?

Es dzīvoju Burtniekos, tāpēc uz Valmieru braucu ar autobusu.

Ar ko kopā tu piedalījies?

Braucu kopā ar draudzeni. Autobusā bija daudzi sveši cilvēki, taču mēs ar viņiem ātri iepazīnāmies.

Kādas lietas tev bija līdzī?

Gandrīz nekas, tikai jaciņa. Citiem līdzī bija radioaparāti. Viņi visu laiku klausījās ziņas par Baltijas ceļa norisi.

Ko vislabāk atceries no Baltijas ceļa?

Atceros, kā sadevāmies rokās. Stāvējām tā kādas 15 minūtes. Nebija svarīgi, kas stāv blakus – krievs vai lietuvietis, vecs vai jauns cilvēks. Mēs visi bijām par Latviju, par brīvību. Atceros, ka kopīgi dziedājām.

Kā juties pēc Baltijas ceļa?

Jutos lepna un laimīga. Bija skaidrs, ka valstī būs pārmaiņas. Saprātu, ka kopīgi varēsim cīnīties par brīvu Latviju.

- Atzīmē, kurš apgalvojums atbilst tekstam!

	Apgalvojums	
1.	Ieva Baltijas ceļā piedalījās Burtniekos.	
2.	Ieva par Baltijas ceļu uzzināja no draudzenes.	
3.	Ieva iepazīnās ar citiem Baltijas ceļa dalībniekiem.	
4.	Cilvēki uzzināja jaunumus no radio.	
5.	Cilvēki sadevās rokās un kopā dziedāja.	
6.	Pēc Baltijas ceļa Ieva ticēja, ka valstī kaut kas mainīsies.	

NOKLAUSIES!

Baltijas ceļa himnu "Atmostas Baltija": <https://www.youtube.com/watch?v=uV7cnpCKcO8>

Vidēji grūti uzdevumi

Lasī tekstus!

Trešās atmodas laikā Latvijā īpaši nozīmīgi bija simboli un simboliskas darbības. Par galveno simbolu Atmodas laikā kļuva Latvijas Republikas sarkanbaltsarkanais karogs. Tas bija aizliegts visu padomju okupācijas laiku. Mēģinājumus karogu publiski izkārt vai citādi lietot karoga krāsas ātri un stingri sodīja. Tomēr 1988. gada 14. jūnijā – 1941. gada deportāciju upuru piemiņas dienā – grupas "Helsinki-86" dalībnieki karogu publiski no Brīvības pieminekļa cauri Rīgai aiznesa līdz Mātes tēlam Brāļu kapos. Kopš tā brīža Atmodas laika manifestācijās daudzi tūkstoši cilvēku pulcējās ar sarkanbaltsarkaniem karogiem rokās. Vēlāk, 1988. gada 11. novembrī, aktieris Ēvalds Valters kopā ar rakstnieku Albertu Belu pirmo reizi padomju okupācijas laikā Latvijas sarkanbaltsarkano karogu uzvilka Rīgas pils Svētā Gara tornī. Tā bija pirmā reize, kad karogs plīvoja ne tikai mītiņos, bet bija uzvilkt konkrētā vietā. Pēc šī simboliskā notikuma karoga lietošana notika arvien drosmīgāk un biežāk. Latvijas karogi plīvoja daudzās Latvijas vietās. Tā kā sarkanbaltsarkanos karogus veikalos iegādāties nevarēja, cilvēki tos darināja paši. 1990. gadā ar likumu sarkanbaltsarkanajam karogam atjaunoja valsts karoga statusu.

Līdzās sarkanbaltsarkanajam karogam populārs simbols bija auseklītis (regulāra astoņstaru zvaigzne). Auseklītis kā ornaments bija zināms tautas mākslā un nozīmēja 'rīta zvaigzni' un 'rītausmu'. Neatkarības atjaunošanas laikā tā simboliskā nozīme pastiprinājās. Cilvēki auseklīti uztvēra kā aizsardzības zīmi un gaismas cīņu ar tumsu. Atmodas laikā cilvēkiem tas galvenokārt simbolizēja garīgo un kultūras atmodu, vēlāk arī atbrīvošanos no padomju okupācijas un Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanu. Auseklīša simboliku plaši lietoja ne tikai mītiņos, bet arī citos nozīmīgos pasākumos, piemēram, Zigmara Liepiņa rokoperā "Lāčplēsis" vairogu rotāja tieši auseklīša simbols.

Atzīmē pareizo atbildi!

1.	Padomju okupācijas laikā	☐ sarkanbaltsarkano karogu nedrīkstēja lietot. ☐ publiski varēja izmantot tikai sarkanbaltsarkanā karoga krāsas.
2.	Pirmo reizi 80. gadu beigās publiski Latvijas karogu izmantoja	☐ grupa "Helsinki-86". ☐ aktieris Ēvalds Valters un rakstnieks Alberts Bels.
3.	Latvijas karogu pirmo reizi uzvilka	☐ Brīvības pieminekli ☐ Rīgas Sv. Gara tornī.
4.	Cilvēki sarkanbaltsarkano karogu	☐ šuva paši. ☐ pirka veikalā.
5.	Atmodas laikā cilvēki domāja, ka auseklītis	☐ dod gaismu. ☐ aizsargā.
6.	Auseklīšus izmantoja	☐ tikai demonstrācijās. ☐ dažādos svarīgos pasākumos.

Vidēji grūti uzdevumi

■ Lasi tekstu un tā fragmentus!

Tekstā virs svītras raksti atbilstošā fragmenta burtu!

- A** jeb vairāk nekā 70 % no tā laika Latvijas iedzīvotājiem
- B** un "Labvakar, Latvija!" beidza savu pastāvēšanu 1993. gadā
- C** kas pirmo reizi televīzijas ekrānos parādījās 1988. gada 31. janvārī
- D** ka vienkārši aizliegt to raidīt vairs nebija iespējams
- E** amatpersonas kritizējošas intervijas
- F** vajadzēja izmantot dažādas viltības
- G** jo jūs to visu nevarat darīt

Atmodas laikā liela nozīme bija medijiem, kuri strauji atbrīvojās no cenzūras. Viens no šādiem svarīgiem medijiem bija televīzijas raidījums "Labvakar, Latvija!", _____ (1.). Tas netiešā un vēlāk arī tiešā veidā kritizēja padomju varu un tās sistēmu.

Par iedvesmu "Labvakar, Latvija!" kļuva Maskavas Centrālās televīzijas raidījums "Vzgljad" ("Skatiens"), kas ekrānos parādījās gadu agrāk – 1987. gadā. Šajā raidījumā varēja skatīties _____ (2.) un tajā skanēja Rietumu mūzika.

Raidījumu "Labvakar, Latvija!" sākotnēji vadīja Ojārs Rubenis un Edvīns Inkēns. Vēlāk viņiem pievienojās Jānis Šipkēvics. Raidījumu katru svētdienas vakaru skatījās divi miljoni skatītāju _____ (3.). Arvien vairāk cilvēku sūtīja raidījumam vēstules, kurās stāstīja par dažādām netaisnībām savā ikdienā.

Lai raidījuma scenāriju apstiprinātu PSRS Galvenajā literatūras pārvaldē jeb "glavlitā", _____ (4.), piemēram, īsi pastāstīt raidījuma tēmu, neminot, kā to apskatīs un ko tajā izcels. "Tur bija daudzi ierobežojumi: nevar filmēt konkrētas vietas, no konkrēta augstuma, no mājas jumta, no tilta utt. Mēs sēdējām pie galda, un cenzore man teica: "Biedr Rubeni, ja jūs man šādi rakstāt scenārijus, es to nevaru parakstīt, _____ (5.)." Cenzore pamāja ar roku virs kādas rindkopas, norādot, ka šī tēma jāizņem ārā. Viņa turpināja: "Jūs sapratāt! Pulkstenis ir 12 piektdienā, un es būšu līdz četriem." Es visu sapratu, nenormālā tempā aizskrēju uz televīziju, pārdrūkāju scenāriju no 20 lapām uz astoņām. Es aizvedu viņai to atpakaļ. Viņa to paņēma un ātri parakstīja. Bet ēterā aiziet pilnīgi kaut kas cits," atceras Rubenis. Raidījums tautā bija tik populārs, _____ (6.), tas radītu plašus nemierus.

"Labvakar, Latvija!" bija Atmodas balss un gaisma. Raidījuma veidotāji sasniedza savu mērķi, sagaidīja Latvijas neatkarību, _____ (7.). Nekad nevienai televīzijas pārraidei nav izdevies un diez vai kādreiz izdosies atkārtot šī īpašā raidījuma panākumus.

■ Pretī katram vārdam izraksti no teksta sinonīmu vai līdzīgas nozīmes vārdu!

nozīmīgiem _____

no sākuma _____

nepasakot _____

ātrumā _____

pārrakstīju _____

NOKLAUSIES!

"Labvakar, Latvija"
džinglu kora "Maska" izpildījumā:
<https://www.youtube.com/watch?v=4SqZ2i8F1Dw>

Vidēji grūti uzdevumi

■ Lasi tekstu!

Vai zini vienu no pēdējo laiku latviešu ģimenes filmām par 1989. gada vasaru "Paradīze 89"? Stāsts veidots uz Atmodas laika fona – četras meitenes savā vaļā pavada vasaru ārpus Rīgas, pārdzīvojot šo trausmaino laiku bez pieaugušo uzraudzības. Filmā var ieraudzīt daudz vēsturiski nozīmīgu notikumu un tam laikam raksturīgu lietu. Iepazīsties ar dažām no tām!

1. Ja mūsdienās, atbrīvojoties no stikla taras, var tikt vien pie centiem, kādreiz tā bija daudz lielāka vērtība, salīdzinot ar tā brīža cenām. Ja gribējās nopirkt kādu našķi, atlika vien sameklēt, vai mājas pieliekamajā nav kāda tukša tara.

A – Ķieģelītis

2. Viens tipisks astoņdesmito gadu žargonvārds, kuru bieži lietoja gan pieaugušie, gan bērni. Pats labākais vārds, ar kuru apzīmēt pašas labākās lietas.

B – Cukurūdens

3. Tā skaitījās zemākas kvalitātes maize nekā baltā un rupjā, tomēr pavisam svaiga tā garšoja lieliski un daudzi to bija iemīļojuši. Šķēlīti parasti varēja dabūt ēdnīcās pie zupas, bet nosaukumu maize ieguva savas formas dēļ.

C – Čoini

4. Šis bija liels dārgums! Atskaņojamajās kasetēs varēja ierakstīt 60 līdz 180 minūtes mūzikas. Tā spēlēja tikai uz priekšu, bet, ja vēlējies paklausīties citu dziesmu, kasete bija jāpārtin uz konkrēto minūti. Kasetē varēja ierakstīt arī dziesmas no radio, lai tās noklausītos vēlāk. Šo ierīci cilvēki ņēma līdzī uz Baltijas ceļu, lai klausītos jaunākās aktualitātes.

D – Atmoda

5. Liels vai mazs, visi zināja, ka satraukumu ārstē ļoti vienkāršs līdzeklis, ko var ātri uztaisīt un izdzert. Starp citu, ar to varēja izdarīt vēl vienu labu lietu – to sievietes izmantoja kā matu lakas aizstājēju, jo, tam sacietējot, tas lieliski nofiksēja frizūru.

E – Pudeļu nodošana

6. Iknedēļas laikraksts, kas iznāca Latvijā laika posmā no 1988. līdz 1992. gadam. To izdeva Latvijas Tautas fronte, un tas bija pirmais neatkarīgais opozīcijas laikraksts LPSR. Tā nosaukums bija atsauce uz 80. beigu–90. sākuma kustību.

F – Magnetola jeb atskaņotājs

■ Ieraksti, kurš nosaukums atbilst katram aprakstam! Pie cipara raksti atbilstošā nosaukuma burtu!

1.	2.	3.	4.	5.	6.
----	----	----	----	----	----

Grūti uzdevumi

■ Lasi atmiņu stāstus un pirms katra stāsta ieraksti atbilstošo virsrakstu!

A Kurzemnieki atsauca Latvijas Tautas frontes aicinājumam	C Latvijas neatkarība ir pasludināta
B Cilvēku dzīvā ķēde savieno Baltijas valstis	D Ar gara spēku uz barikādēm

1. _____
Aizstāvēt Latvijas brīvību ierodamies pirmdien ap pusdienas laiku. [...] Ejam uz Doma laukumu pie Radionama. Stāvoklis – trauksmes pilns. Nevienam nezinām, kas notiks tuvākajās minūtēs, tuvākajās stundās. Cilvēku ir ļoti daudz, gandrīz visi atrodas nepārtrauktā plūsmā no Doma uz Augstāko Padomi. Ielas tiek aizsprostotas ar dažādu smago tehniku un betona blokiem, atstājot tikai ļoti šauras ejas, ko vajadzības gadījumā varētu momentā noslēgt. Doma laukumā uzstājas dažādi ansambļi, lai uzturētu mundrumu, tas pats arī pie Augstākās Padomes un Ministru Padomes. [...] Ap pulksten 13.00 no apsargājamās zonas tiek izraidītas sievietes un bērni, lai nebūtu lieku upuru. Mūs sadala grupās. [...] Iebrūkuma gadījumā mums pirmajiem būs jāuzņem trieciens. Man un biedriem nav nekādu ieroču. [...] Netālu – malkas kaudze. Vienalga, gāzīsim ar šķilām.

Uldis Froms (rajona padomes deputāts)

2. _____
Beidzot tribīnē ir balsu skaitīšanas komisijas priekšsēdētājs Indulis Ozols. Viņš sāk lasīt protokolu, un aiz loga pūlis skaļi skaita līdz katru “par”. [...] Simt! Simt divdesmit! Cilvēki gavilē arvien skaļāk. Gorbunovs saērcināti mikrofonā sauc, lai netraucē parlamentam strādāt, lai uzvedas, kā pieklājas, bet vai tad pusgadsimtu slāpētu prieku var iegrozīt? Simt trīsdesmit divi! Neatkarības deklarācija ir! Pūļa gavilēs pazūd balsošanas protokola beigu daļa un vēl nenosauktie “par”. Tālāko atceros kā palēnināta kino kadrus, lai gan īstenībā viss notika neiedomājami īsā, koncentrētā brīdī. Atveras durvis, un klupdami krizdami drāžas iekšā žurnālisti. [...] Klikšķi fotoaparāti. Zib zibspuldzes. Es stāvu kā sastingusi un tveru katru Anatolija Gorbunova vārdu – ar 138 balsīm „par”, vienam deputātam atturoties, deklarācija „Par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu” pieņemta. Deputāti ceļas kājās. Aplaudē. Cits citu sveic. Aiz loga gavilē cilvēki. Skan “Dievs, svētī Latviju!”

Sandra Kalniete (LTF Valdes priekšsēdētāja vietniece)

3. _____
1989. gadā man bija 45 gadi. Biju Jēkabpils Tautas Frontes valdē. Vienā no domes sēdēm atnāca uzaicinājums piedalīties nevardarbīgas pretošanās akcijā visām Baltijas republikām. [...] Tautas frontes mītnē Vecpilsētas laukumā iedzīvotāji varēja pieteikties. Brauca ne mazāk kā 3 autobusi. Vienā biju atbildīgā, braucām vienā kolonnā. Galamērķis – Ieriķi. [...] Visu ceļu dziedājām latviešu tautas dziesmas. Atbraucot un nostājoties savās vietās, gaidot brīdi, kad sadoties rokās, emocijas mani pārpildīja. Sadodoties rokās, likās strāva pārskrēja visam ķermenim. Stāvējām uz lauku ceļa. Biju tērpusies Krustpils tautas tērpā. Lietus nebija, varēja līdzīgi ņemt tranzistoru. Braucām, cilvēki jau stāvēja. Redzējām helikopteru, kurā raidījuma “Labvakar” komanda cēlās augšā, lai nofilmētu notiekošo.

Aina Laiviniece

4. _____
13. janvāris. Esmu vēl mājās, Slīterē. Pa radio izziņota ārkārtas plenārsēde, bet šodien ir svētdiena. Agri no rīta dodamies uz Dundagu, lai kopā ar visiem brauktu uz Rīgu. Vispārējs satraukums – LTF aicina latviešu tautu aizstāvēt savu valdību un Augstāko Padomi. No Dundagas brauc četri autobusi. Visi saprot, ka notiek kaut kas izšķirošs un nopietns. Kaimiņiene Irma apraudas, mani pavadot uz Rīgu, un saka: “...bet pārāk droši arī nevajag...” Gunta Židova iedod man, Mārtiņam un Jurim “stiprus vārdus”, kuri kādreiz kara laikā palīdzējuši cilvēkiem izglābties no grimstoša kuģa. Tie jānēsā līdzī. Jā, tiešām, es tos sajūtu, sajūtu drošību.

Anna Seile (LR AP deputāte)

Grūti uzdevumi

- Sarindo atmiņu stāstus hronoloģiskā secībā!
Pie katra cipara raksti atbilstošā atmiņu stāsta virsraksta burtu!**

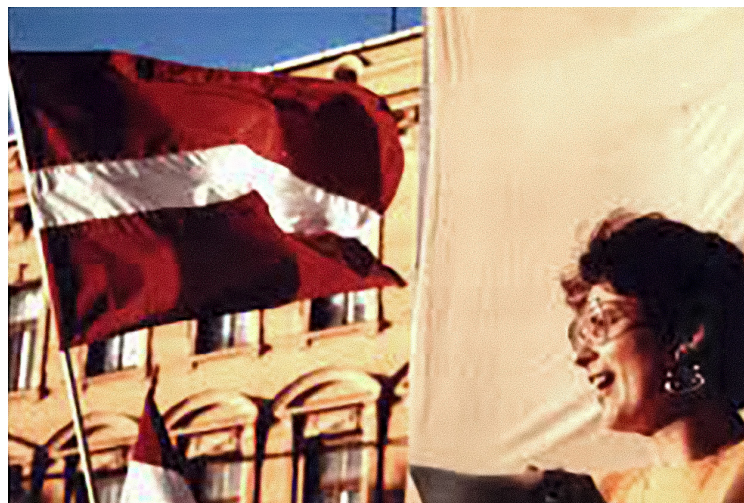
1.
2.
3.
4.

- Atzīmē, vai apgalvojums par lasīto informāciju ir pareizs (Jā) vai nepareizs (Nē)!**

Nr. p. k.	Apgalvojums	JĀ	NĒ
1.	Janvāra sākumā LTF mudināja tautu aizstāvēt Latvijas svarīgās iestādes.		
2.	Brīvības aizstāvjus cilvēki atbalstīja ar dziesmām.		
3.	Baltijas ceļa notikumi paliks tikai cilvēku atmiņās, jo tie netika filmēti.		
4.	Par Latvijas Neatkarības deklarācijas pieņemšanu nobalsoja 132 deputāti.		
5.	Bija cilvēki, kas uz Baltijas ceļu ieradās, tērpušies arī tautas tērpā.		
6.	Pirms došanās no Dundagas uz Rīgu cilvēki jutās pārliecināti un nemaz nesatraucās.		
7.	Latvijas brīvību aizstāvēja labi apbruņoti Latvijas iedzīvotāji.		
8.	Latvijas Neatkarības deklarācijas pieņemšanai līdzī sekoja daudzi jo daudzi cilvēki.		

Apgabala № 132
 Vārds, uzvārds Mavrika Vulfsona
 Balsošana № _____
 PAR PREF APTUROS
 Apvīkt vajadzīgot
 1990.gada 4. maijā.
 Paraksts Mavrika Vulfsona

Latvijas PSR Augstākās padomes deputāta Mavrika Vulfsona personālās balsošanas biļetens

Sandra Kalniete manifestācijā Daugavmalā pēc Neatkarības deklarācijas pieņemšanas. Ar lina audeklu aizklāts Ļeņina profils

■ Lasi teksta fragmentus un sanumurē tos secīgi! Raksti fragmenta burtu tukšajā lodziņā!

LATVIJAS TAUTAS FRONTES CEĻŠ NO IDEJAS LĪDZ TĀS NORIETAM

1. Ideja dibināt tautas fronti pirmoreiz izskanēja Maskavā 1988. gada pavasarī no Krievijas liberāļu aprindām. Mērķis bija radīt plašu tautas kustību Gorbacova "perestroikas" atbalstam. Pirmais lēmums par frontes veidošanu tik tiešām tapa Latvijas Komunistiskās partijas (LKP) Centrālkomitejā (CK), un aicinājumu dibināt LTF publicēja avīze "Padomju Jaunatne".

2.

3. Tā 1988. gada 8. oktobrī notika pirmais kongress un tika dibināta Latvijas Tautas fronte. Dažu mēnešu laikā tā apvienoja ap 100 000 cilvēku. Ar uzticību radošajai inteliģencei Latvijas Komunistiskā partija bija pārrēķinājusies. Tieši tāpēc, ka pie stūres tika mērenie – tautas saprāta balss – fronte kļuva tik masveidīga un izslīdēja no partijas grožiem.

4.

5. Lai atjaunotu Latvijas valstisko neatkarību, tika izskatītas divas alternatīvas – starptautiski tiesiskais un konstitucionālais ceļš. Pirmajā gadījumā lielāks uzsvars tiktu likts uz starptautisko organizāciju iesaisti un 1940. gadā okupētās Latvijas Republikas (LR) pilsoņu un to pēcnācēju starptautiskas prasības iesniegšanu par neatkarības atjaunošanu, bet otrajā – neatkarību atjaunot, izmantojot PSRS spēkā esošās likumdošanas normas un likumu pieņemšanas kārtību. LTF izšķīrās par dalību 1990. gada pavasarī gaidāmajās LPSR AP vēlēšanās, lai īstenotu konstitucionālo neatkarības atjaunošanas ceļu.

6.

7. Jaunievēlētā Augstākā padome rīkojās ātri, un 1990. gada 4. maijā tika pieņemta deklarācija par Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanu. Pēc deklarācijas pieņemšanas tika sākta neatkarīgai valstij atbilstošu valsts pārvaldes institūciju veidošana, kā arī iepriekšējo institūciju transformēšana. Neatkarības atjaunošanas procesu smaguma centrs tika pārnests no sabiedriskās organizācijas (LTF) uz visu LR valsts pārvaldi un tās institūcijām – parlamentu, valdību un ministrijām.

8.

A Tālāk notikumi attīstījās kā cunami, kas rauj līdzi visus iedzīvotājus. Tika rīkoti neskaitāmi mītiņi, un tauta pauda savu gribu cīnīties par demokrātiskām pārmaiņām. LTF otrajā kongresā pieņēma jaunu programmu un, iegūstot un pakāpeniski pārņemot politisko varu un ietekmi, viņi atklāti paziņoja, ka tās galvenais politiskais mērķis ir Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošana.

B LTF pastāvēja līdz 1999. gadam. Viss redzamais, kas mūsdienās liecina par LTF darbību, ir muzejs, kurš atrodas LTF agrākajā mītnē Vecrīgā. Muzejā atrodamas unikālas liecības (priekšmeti, dokumenti), kas stāsta par Latvijas tautas centieniem atgūt neatkarību. Apmeklētājiem iespējams iepazīties ar dokumentiem, fotogrāfijām, kinohronikām, kas atspoguļo Atmodas laika notikumus. Zīmīgākais eksponāts muzejā ir leģendārais LTF pirmā priekšsēdētāja Daina Īvāna otrā kongresa džemperis ar auseklīšiem.

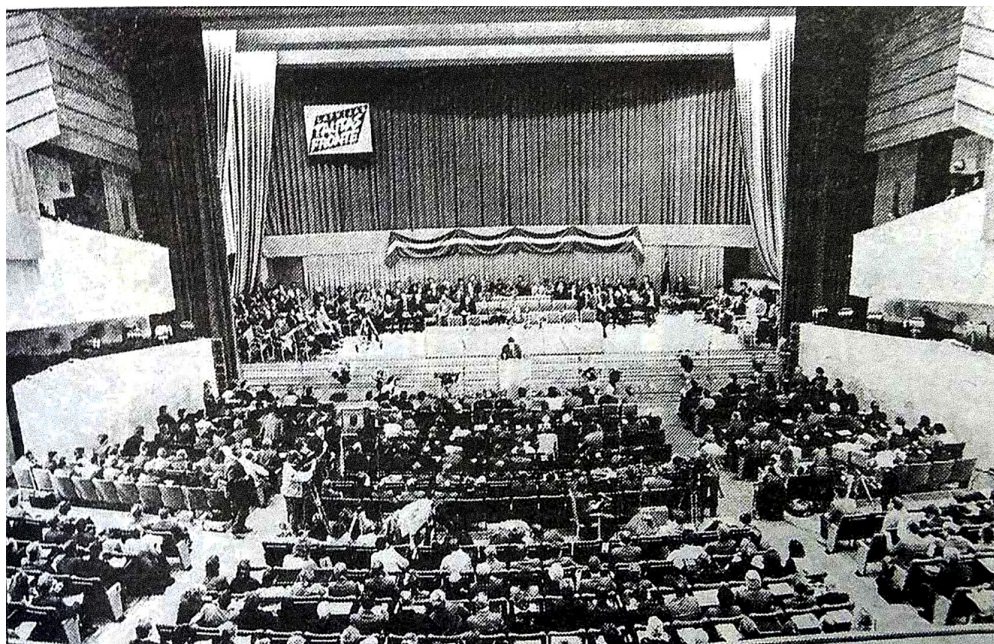
C Šajās vēlēšanās LTF bija jāiegūst 2/3 balsu pārsvars, lai veiksmīgi varētu nobalsot par neatkarības atjaunošanu. Tas bija ambiciozs mērķis, kurš galu galā tika sasniegts. Par LTF balsoja vairāk nekā 900 000 cilvēku. Viena politiska organizācija ieguva 60 % vietu parlamentā. Kopumā no LTF saraksta tika ievēlēti 131 deputāti. Līdz ar to varēja prognozēt, ka neatkarības balsojumam nepieciešamo 2/3 balsu pārsvaru varētu iegūt ar dažu neatkarīgo deputātu, kas atbalstīja Latvijas neatkarības ideju, papildu balsīm.

D Partija fronti bija iecerējusi kā apolītisku sabiedrisku kustību, kas darbosies tās pakļautībā. Lai nepieļautu, ka iniciatīvu pārņem nacionālisti, partija sev palīgos pieaicināja mērenāko radošo inteliģenci. Par LTF dibināšanas kongresa galveno rīkotāju kļuva Rakstnieku savienības priekšsēdis Jānis Peters.

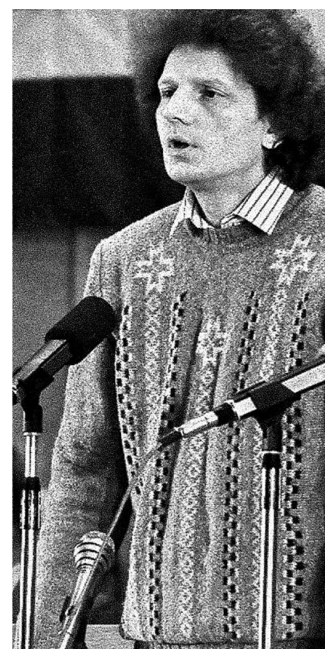
Grūti uzdevumi

- Ieraksti, kurš apgalvojums atbilst katram teksta fragmentam!
Pretī apgalvojumam raksti atbilstošā fragmenta ciparu.

Apgalvojums	
LTF atrodas lielas izvēles priekšā.	
LTF gūst pārliecinošus panākumus un reālu iespēju atjaunot Latvijas neatkarību.	
Oficiāli top kustība, kura vēlāk liela mērķa vārdā apvieno lielāko daļu iedzīvotāju.	
Sākas atklāts ceļš uz Latvijas neatkarības atjaunošanu.	
Tautas frontes izveidē tiek iesaistīti radošie spēki.	
Sākas nozīmīgs darbs pie pārmaiņu ieviešanas valsts iekšienē.	
Lai iepazītos ar LTF un Atmodas laika liecībām, dodies Rīgā uz Vecpilsētas ielu 13/15.	
Sabiedriskās organizācijas dibināšanas iecere rodas aiz Latvijas PSR robežām.	

LTF 1. kongress. 1988. gada 8. oktobris

LTF muzeja eksponāts – leģendārais Daiņa Īvāna džemperis ar auseklīšiem

Atbildes

Viegli uzdevumi

1. **B**
2. **D**
3. **A**
4. **C**

1

2

3

4

1. **karogs**
2. **rokoperu**
3. **svētki**
4. **populārāko**
5. **notikumus**

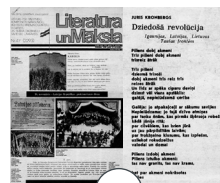
1

2

3

4

5

3. 4. 5. 6.

Vidēji grūti uzdevumi

1. **sarkanbaltsarkano karogu nedrīkstēja lietot.**
2. **grupa "Helsinki-86".**
3. **Rīgas Sv. Gara tornī.**
4. **šuva paši.**
5. **aizsargā.**
6. **dažādos svarīgos pasākumos.**

1. **C**
2. **E**
3. **A**
4. **F**
5. **G**
6. **D**
7. **B**

nozīmīgiem – **svarīgiem**;
no sākuma – **sākotnēji**;
nepasakot – **neminot**;
ātrumā – **nenormālā tempā**;
pārrakstīju – **pārdrukāju**.

1. **E** 2. **C** 3. **A** 4. **F** 5. **B** 6. **D**

Grūti uzdevumi

1. **Ar gara spēku uz barikādēm**
2. **Latvijas neatkarība ir pasludināta**
3. **Cilvēku dzīvā ķēde savieno Baltijas valstis**
4. **Kurzemieki atsaucas Latvijas Tautas frontes aicinājumam**

2. **D**
4. **A**
6. **C**
8. **B**

1. **B**
2. **A**
3. **D**
4. **C**

Nr. p. k.	JĀ	NĒ
1.	x	
2.	x	
3.		x
4.	x	
5.	x	
6.		x
7.		x
8.	x	

Apgalvojums	
LTF atrodas lielas izvēles priekšā.	5.
LTF gūst pārliecinošus panākumus un reālu iespēju atjaunot Latvijas neatkarību.	6.
Oficiāli top kustība, kura vēlāk liela mērķa vārdā apvieno lielāko daļu iedzīvotāju.	3.
Sākas atklāts ceļš uz Latvijas neatkarības atjaunošanu.	4.
Tautas frontes izveidē tiek iesaistīti radošie spēki.	2.
Sākas nozīmīgs darbs pie pārmaiņu ieviešanas valsts iekšienē.	7.
Lai iepazītos ar LTF un Atmodas laika liecībām, dodies Rīgā uz Vecpilsētas ielu 13/15.	8.
Sabiedriskās organizācijas dibināšanas iecere rodas aiz Latvijas PSR robežām.	1.

Teksti

<https://enciklopedija.lv/skirklis/22218>
<https://enciklopedija.lv/skirklis/101078>
<https://www.uzdevumi.lv/p/latvijas-vesture/6-klase/latvijas-valsts-12688/re-f4145950-d9aa-4771-9720-f8599b6f37f5>
<https://enciklopedija.lv/skirklis/111395-%E2%80%9CL%C4%81%C4%8Dpl%C4%93sis%E2%80%9D,-rokopera>
<https://www.thebalticway.eu/stasts/intervija-2/?lang=lv>
<https://www.jgb.lv/lv/baltijas-cela-stasts/>
<https://www.lsm.lv/raksts/kultura/kino-foto-un-tv/kas-tik-ipass-bija-raidijumam-labvakar-latvija.a429969/>
<https://www.lsm.lv/raksts/dzive--stils/vesture/televizijas-raidijums-labvakar-viens-no-neatkaribas-atgusanas-virzitam.a351276/>
<https://www.delfi.lv/kultura/news/cultureenvironment/latvijas-vestures-relikvijas-pirmie-lati-un-tresas-atmodas-karogs.d?id=43385129&page=3>
<https://www.la.lv/virs-rigas-pils-ka-pirms-30-gadiem>
<https://enciklopedija.lv/skirklis/113676-auseklis>
<http://lulfmi.lv/Auseklitis-un-Tresa-Atmoda>
<https://www.talsumuzejs.lv/atminas-par-barikazu-laiku/>
https://m.facebook.com/kalniete.sandra/photos/1990gada-4maijsn%C4%81kamaj%C4%81-r%C4%ABt%C4%81-posos-uz-parlamentu-k%C4%81-uz-sv%C4%93tkiem-apzin%C4%81jos-ka-%C4%ABpa/1104312113089545/?locale=ar_AR
<https://www.lsm.lv/raksts/dzive--stils/vesture/atslegas-latvijas-tautas-fronteatmodas-saprata-balss.a294730/>
<https://www.santa.lv/raksts/mansmazais/gimene/gimenes-atputa/20-lietas-ko-berniem-butu-interesanti-uzzinat-par-atmodas-laiku-latvija-23494/>

Attēli

<https://www.la.lv/mes-cinijamies-par-latviesu-valsti>
<https://daumants.wordpress.com/baltica-karoga-atgriesanas/>
<https://www.la.lv/virs-rigas-pils-ka-pirms-30-gadiem>
<https://irliepaja.lv/liepajnieki/liepajas-muzejs-aicina-izstastit-savu-baltijas-cela-stastu/>
<https://www.lsm.lv/raksts/dzive--stils/vesture/arhivu-kadri-neatkaribas-atjaunosana-1990gada-4maija.a127489/>
<https://www.lsm.lv/raksts/dzive--stils/vesture/arhivu-kadri-neatkaribas-atjaunosana-1990gada-4maija.a127489/>
<https://www.uzdevumi.lv/p/latvijas-vesture/6-klase/latvijas-valsts-12688/re-f4145950-d9aa-4771-9720-f8599b6f37f5>
<https://www.delfi.lv/news/national/politics/aprit-30-gadi-kops-latvijas-atzisanas-de-facto.d?id=53502377#ldgs=dgslv-163319:7234010>
<https://lr2.lsm.lv/lv/raksts/latvijas-simtgrades-stastu-raksti/lenina-pieminekla-demontaza-cesis.a110114/>
<https://enciklopedija.lv/skirklis/101078-Dziesmot%C4%81-revol%C5%ABcija>
https://www.google.lv/search?q=baltijas+ce%C4%BC%C5%A1&sxsrf=ALiCzsaifHUSU_aB5HgFPJOGh4PKtfWuA:1665398504922&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjdk7yvNX6AhWPmlsKHVQ1DckQ_AUoAXoECAEQAw&biw=1279&bih=609&dpr=1.5#imgsrc=NpcPMG1-ZULwmM&imgdii=ZF7Wy9OdN3BXeM
<https://www.la.lv/bija-japaiet-laikam-lai-pienemtu-ka-tajas-dienas-savi-nopelni-bija-ari-padomju-pulkveziem-akademikis-jundzis-par-janvara-barikadem>
<https://enciklopedija.lv/skirklis/22218-Latvijas-neatkar%C4%ABbas-atjauno%C5%A1ana>
<https://satori.lv/article/atmoda-no-sacakareta-nacionalisma>
<https://www.discogs.com/release/3916206-Z-Liepi%C5%86%C5%A1-M-Zalite-L%C4%81%C4%8Dpl%C4%93sis>
<https://gunarsjanaitis.files.wordpress.com/2017/09/konst-pupurs-janaitis-001-2.jpg>
<https://www.facebook.com/Dziesmusvetki/posts/1538153642888436/>
<http://periodika.lv/periodika2-viewer/?lang=fr#panel:pa|issue:467821|article:DIVL399|query:Dziedo%C5%A1%C4%81%20revol%C5%ABcija%20KRONBERGS%20>
<https://alkas.lt/2017/08/23/minime-baltijos-kelio-28-asias-metines/>
<https://www.lsm.lv/raksts/dzive--stils/vesture/karoga-grupai-30-atminas-par-latvijas-karoga-atgriesanos-rigas-pils-torni-1988nbspgada-11nbspnovembri.a299078/>
https://twitter.com/frontes_muzejs/status/863386570572914689
<https://www.lsm.lv/raksts/kultura/kino-foto-un-tv/kas-tik-ipass-bija-raidijumam-labvakar-latvija.a429969/>
https://lv100.lv/Uploads/2020/04/30/4_maijs_30_e_buklets.pdf
https://m.facebook.com/kalniete.sandra/photos/1990gada-4maijsn%C4%81kamaj%C4%81-r%C4%ABt%C4%81-posos-uz-parlamentu-k%C4%81-uz-sv%C4%93tkiem-apzin%C4%81jos-ka-%C4%ABpa/1104312113089545/?locale=ar_AR
<https://www.la.lv/1988-gada-8-oktobri>
<https://www.lsm.lv/raksts/dzive--stils/vesture/atslegas-latvijas-tautas-fronteatmodas-saprata-balss.a294730/>
<https://www.fenikssfun.com/vesture/sarunas-par-atmodu-7868>
<https://lr2.lsm.lv/lv/raksts/latvijas-simtgrades-stastu-raksti/laikraksts-atmoda.a96828/>